D·N
15/12 1951

Tysklands enhet, FN och hr Undén

Frågan om Tysklands enhet har blivit en huvudpunkt på dagordningen vid årets FN-session. Därmed har en sedan ett par månader pågående, internativ tysk debatt flyttats över på det internationella planet. Främst har denna debatt sina orsaker i strävandena att knyta den tyska förbundsrepublikens närmare till västerns demokratier och speciellt i planen på en västtysk upprustning, en plan som det av Moskva kontrollerade kommunistiska Östtyskland vill göra allt för att stjälpa.

Därvid har från kommunistisk sida presenterats argument som i något annan form spelade en stor roll redan under de första ockupationsåren. Man fick då bevittna det paradoxala skådespelet att samma östtyska regim som inåt bekämpade alla yttringar av nationell självständighet utåt poserade som den nationella enhetstankens främsta förespråkare för att på så sätt dra Västtyskland in i den kommunistiska maktsfären. I dag är det planerna på Västtysklands upprustning och inlänkande i det västeuropeiska försvarssystemet vilka bekämpas och framställs som ett förräderi mot den för alla tyskar gemensamma enhetstanken. Det har under sådana förhållanden blivit nödvändigt inte bara för den västtyska regeringen, utan också för västmakterna att gripa in för att avslöja haltlösheten i den kommunistiska propagandan och tvinga den östtyska regeringen att bekänna färg i vissa avgörande frågor.

Den nu pågående demaskeringen började i själva verket i slutet av september. Det var den 15 september som de tre västmakternas utrikesministrar förklarade sig vara villiga att sluta ett "fredskontrakt" med Västtyskland samtidigt som de underströk önskvärdheten av att förbundsrepubliken satte upp en armé som kunde inordnas i det västeuropeiska försvaret. Förbundskansler Adenauer betraktade detta som en triumf för sin politik och en vinst för Västtyskland. Den östtyska reaktionen kom till uttryck i ett tal av ministerpresidenten Grotewohl. Han föreslog att representanter för Öst- och Västtyskland skulle mötas och göra upp en plan för "hemliga och fria val" till ett alltyskt parlament. Adenauer svarade med att lägga fram fjorton punkter, som utgjorde Västtysklands villkor för alltyska val. Viktigast var kravet på en internationell kontrollkommission med obegränsad inspektionsrätt i hela Tyskland. I fortsättningen värnade sig Adenauer till de tre västmakterna och föreslog att FN skulle tillsätta en kommission med uppgift att undersöka möjligheterna att hålla alltyska val; det var alltså inte fråga om någon kontrollkommission. Västmakterna ställde sig gynnsamma, vilket betydde att frågan om Tysklands enhet och alltyska val fördes upp på FN:s dagordning.

Från östtysk sida hade man redan från början kategoriskt avvisat tanken att FN skulle få undersöka förutsättningarna för några alltyska val. Förslaget framställdes som en otillbörlig inblandning i Tysklands inre angelägenheter. Rätta förhållandet var naturligtvis att fria val skulle leda till en katastrof för den kommunistiska regimen. Det väckte då stor förvåning när en östtysk delegation för några dagar sedan infann sig i Paris, där den läste upp sin kommunistiska utanförtillsatta inför FN:s speciella politiska utskott. Orsaken anses ha varit att man i Berlin — dvs. i realiteten i Moskva — inte ville förnumma tillfället att låta den östtyska staten spela en roll inför ett internationellt forum. Dessförinnan hade några ombud för den västtyska republiken haft order att bl. a. givit siffror på offren för de östtyska koncentrationslägren och på antalet flyktingar från Öst- till Västtyskland under senare tid (322.000 under perioden 1 januari 1950—30 september 1951).

I FN föreligger nu ett av de tre västmakterna utarbetat resolutionsförslag, enligt vilket en kommission skall tillsättas med uppgift att undersöka förutsättningarna för fria val i hela Tyskland. Det är uppenbart, speciellt efter den senaste tidens officiella meningsyttringar, att denna kommission inte kommer att få sätta foten innanför Östtysklands gränser. I detta läge har utrikesminister Undén framlagt ett svenskt resolutionsförslag, där det bl. a. heter att eftersom en FN-kommission inte skulle få tillträde till östzonen och det följaktligen inte är möjligt att företa någon undersökning, bör de fyra ockupationsmakterna inbjudas "att i samråd med representanter för den tyska nationen söka skapa nödvändiga förutsättningar för fria val i hela Tyskland".

Man kan inför detta förslag fråga: Vad har den tyska politiken gentemot Tyskland under mer än sex år varit annat än ett saboterande av strävandena efter en tysk enhet grundad på fria val? Vad finns det för skäl för antagandet att det skulle löna sig att inbjuda Sovjetunionen till några överläggningar? Skulle inte ett blinkskott av frågan om de alltyska valen till de fyra ockupationsmakterna i realiteten innebära att västmakterna än en gång tvingades in i ett trösterlöst och, som man trodde, övervunnet förhandlingsskede? Även om västmaktsförslaget inte kan antas leda till några positiva resultat, ställer det på ett helt annat sätt den östtyska regeringen mot väggen och ger världen ett klart besked om var ansvaret ligger för Tysklands delning.

På fredagskvällen stod det klart att hr Undéns förslag fått ett kyligt mottagande i västmaktskretsar. Samtidigt uppges det att man på sina håll tagit upp tanken att FN-kommissionen skulle få i uppdrag inte bara att undersöka förutsättningarna för fria val, utan också att överlägga med de fyra ockupationsmakterna — ett litet steg i riktning mot hr Undén. Det kan påpekas att Times för någon månad sedan på tal om de alltyska valen förklarade att "det är svårt att tänka sig någon allvarlig diskussion härom förrän efter ett nytt möte mellan de fyra stormakterna". Något resultat av en sådan diskussion ansåg tidningen dock vara tänkbart "endast som en del av en större överenskommelse". Ingenting tyder på att en sådan överenskommelse skulle vara på väg.

Den föreslagna valreformen

Är i stort sett acceptabel, även om vissa tekniska invändningar har fog för sig. Man får större proportionell rättvisa än förut och undgår det kartellsystem som hör till de mera olustiga faktorerna i vårt politiska liv. För bondeförbundet är reformen särskilt behaglig: partiet slipper att vid nästa val stå som en bisa mellan de gamla kartellbröderna och den nyvunna socialdemokratiska bundsförvanten. Möjligen hade det varit bättre med en starkare anknytning till de reformlinjer som framfördes av det frisinnade partiet för ett tjugutal år sedan, men skillnaden är inte tillräckligt stor för att motivera en politisk strid. Om en valreform av större format har det denna gång inte varit tal, och det lönar sig inte att kritisera valsättsutredningen för att den stannat vid de begränsade synpunkter som den ålagts att beakta.

Däremot är det oroande att den viktigaste av de frågor som utredningen, nämligen frågan om införande av folkomröstning i andra former än den nu existerande, skjutits på framtiden. Först i vår har man att vänta ett betänkande i detta ämne, vilket innebär att västmakterna än en gång tvingades in i ett trösterlöst och, som man trodde, övervunnet förhandlingsskede? Även om västmaktsförslaget inte kan antas leda till några positiva resultat, ställer det på ett helt annat sätt den östtyska regeringen mot väggen och ger världen ett klart besked om var ansvaret ligger för Tysklands delning.

På fredagskvällen stod det klart att hr Undéns förslag fått ett kyligt mottagande i västmaktskretsar. Samtidigt uppges det att man på sina håll tagit upp tanken att FN-kommissionen skulle få i uppdrag inte bara att undersöka förutsättningarna för fria val, utan också att överlägga med de fyra ockupationsmakterna — ett litet steg i riktning mot hr Undén. Det kan påpekas att Times för någon månad sedan på tal om de alltyska valen förklarade att "det är svårt att tänka sig någon allvarlig diskussion härom förrän efter ett nytt möte mellan de fyra stormakterna". Något resultat av en sådan diskussion ansåg tidningen dock vara tänkbart "endast som en del av en större överenskommelse". Ingenting tyder på att en sådan överenskommelse skulle vara på väg.

Miljardkrediten till Ryssland

försvaras inte av någon; vad som för fem år sedan sades vara regeringens mästerverk betraktas numera allmänt som ett misstag. Men i stället för att som förr skryta över prestationen söker den socialdemokratiska pressen nu komma ifrån ansvaret. Man söger att oppositionen också var med på saken — glömsk av att kritiska synpunkter framförda endast från oppositionshåll och att dessa avsatte vissa värdefulla resultat i uppgörelsen, glömsk av att oppositionen år 1948 sökte begränsa krediten och att en stark opinion inom den liberala pressen redan från början förutsade misslyckandet. Man påstår också att det är den av rustningar betingade högkonjunkturen som gjort avtalet obehövligt — man glömmer alltså att fiasket var tydligt redan långt innan denna konjunktur började. En socialdemokratisk tidning nöjer sig med suckem "att en episod i svensk handelshistoria är passerad, utan att ha lämnat större spår efter sig". Att det svenska folkhushållet med all säkerhet förlorat hundratals miljoner under en betydlig period är alltså ett faktum som denna generösa tidning inte finner värt något beaktande.

Vid en presskonferens

måndagen den 10 december under statsministerns ordförandeskap lämnade statssekreterare Thunberg en intressant redogörelse för beredskaps- och säkerhetsfrågor; bland annat berördes rikssstyrelsens förläggning och verksamhet i händelse av krig, säkerhetspolisens arbete och materielanskaffningen för det civila försvaret. Under överläggningen utgick man allmänt ifrån att denna framställning i huvudsak skulle delges allmänheten genom en kommuniké. Statsministern och inrikesministern likaväl som de närvarande tidningsmännen var eniga på denna punkt, och statsministern förklarade att kommunikén skulle utarbetas genom statssekreterare Thunberg och Tidningarnas telegrambyrå. Med hänsyn till detta beslut gick alla med på att inte närmare diskutera vilka frågor som eventuellt borde hemlighållas; vad som inte kom med i kommunikén skulle ju enligt den allmänna meningen bara vara några specialuppgifter utan större allmänt intresse. Det lärde som gavs från regeringshåll har emellertid blankt avvisats; vad som presterats är bara några rader om en ny beredskapspublikation och ett par uppgifter om sabotageroteins verksamhet av rent kuriositetsintresse. Man måste fråga sig om tystnaden i detta fall beror på mörkläggningsiver eller ren slapphet. Det förstnämnda synes i och för sig osannolikt, då uppgifterna inte gärna kunde anses riskabla ens ur den mest pedantiskt byråkratiska synvinkel; slapphetshypotesen tillgriper man inte gärna, eftersom framställningen redan var utarbetad. Säkert är att regeringen än en gång i sitt upprörande mot pressen visat brist på skicklighet och lojalitet.

PRESSGRANNAR

Inrikesministern överväger att skärpa polisens tystnadsplikt, blev det uppgivet i ett interpellationssvar. Det får icke förekomma, hävdade hr Hedlund, att upplysningar lämnas ut som bör hållas hemliga. Som en tänkbar utväg nämndes att överflytta hithörande bestämmelser från polisinstruktionen till allmän lag, vanv följden blev att brott mot förtegenheten skulle kunna bisvras utan hinder av tryckfrihetslagstiftningen, alltså även där fråga är om upplysningar som lämnas i och för publicering i tryckt skrift. Handelstidningen (fp) vill inte uttala någon bestämd mening om lämpligheten av en sådan åtgärd, men tillfogar:

Det är uppenbart att denna åtgärd kommer att tvinga polisen till all möjlig försiktighet i umgänget med pressen och göra slut på alla förtroliga upplysningar om pågående utredningar. Följderna härav äro svåra att överblicka men bli med all säkerhet vittgående. Med hänsyn härtill må uttalas önskemålet att en med hithörande gren av nyhetsförmedlingen förtrogen person beredes tillfälle att medverka vid ärendets handläggning.

Det är väl oömkänt att regeringen skulle underlåta att sälla journalistisk expertis vid den förberedande prövningen. Det vore dumt och utmanande.

Blir den väntade folkskriften "Om kriget kommer" en verkligt populär upplysningsskrift, så är den välkommen, säger Östgöta Correspondenten (h). Men man skall förstås inte överdriva betydelsen av trycksaker av det slaget.

Det behövs förfogande upplysning i alla möjliga former, vilket inte minst de sönderslitande statsråden gärna någon gång kunde ha i tanke, då de väljer ämnen för sina betraktelser.

Ingenting är i en kritisk situation mera paniklskapande än hänslan av att stå överraskad och rådlös. Det har också av de främsta auktoriteterna framhållits, att om t. ex. människorna i Hiroshima och Nagasaki hade känt till de försvarsåtgärder, som även med jämförelsevis enkla medel kan genomföras, så hade antalet offer sannolikt endast blivit en bråkdel av vad det i verkligheten blev... Det är nödvändigt att räkna med möjligheten av överfall, det är ju med den möjligheten för ögonen, som vi organiserar både ett militärt försvar och ett civilförsvar.

Det går emellertid inte att bara följa schablonen från den förra krigsskriften. Förhållandena har ändrats i åtskilliga avseenden, och det är mycket svårligt att få fram drag som är karaktäristiska inte för ett modernt krig i största allmänhet, utan just för den kombination av överfall och inre sabotageverksamhet som vi i likhet med grannländerna hotas av. Femte kolonnens verksamhet måste ha en central plats i bilden.

Skattebetalarna gör säkert klokt i att inte i förtid diskontera det förslag till skattesänkningar som framlades häromdagen. Fortfarande återstår flera ovissheitsmoment. Karlstads-Tidningen (fp) väntar motstånd in i det sista. Här instiller sig en viktig uppgift för oppositionen som sedan den nu fått fram ett förslag till skattesänkning inte får tröttna att arbeta för dess genomförande:

Skattesänkningen är alltjämt vår viktigaste sociala reform. Folkpartiet har i bilet framlagt en rad förslag just i denna riktning. Skattesänkningen skulle främja trivsel, sparande och en sundare ekonomi i vårt land. Därför får hr Skold inte tillåtas att stödd på socialdemokra-

"Raoul Wallenberg fånge i Moskva 1948"

Raoul Wallenberg satt från april 1945 till början av 1948 fången i ett NKVD-fängelse i Moskva, uppger en italiensk diplomat, vars namn dock hemlighålls "av diskretionsskäl". Italienaren hölls under den angivna tiden fången i cellen intill Wallenbergs och kunde meddela sig med denne. Då kontakten hölls i början av 1948 var Wallenberg vid god hälsa.

I en skrivelse till svenska utrikesdepartementet, daterad den 3 december i år, förklarar sig den italienske diplomaten villig att under ed bekräfta sin redogörelse — allt enligt var hr Rudolph Philipp berättar i Vecko-Journalen. I skrivelsen säger italienaren bl. a. att ingot tvivel finns om Raoul Wallenbergs identitet på grund av de detaljer och upplysningar som denne lämnat. Fängelsets namn uppges också förekomma i skrivelsen, men har inte publicerats. Munstiern skall den italienske diplomaten också uppgett namnen på flera av Wallenbergs cellkamrater, medlemmar av somar som tillfångatagits av Röda armén under krigets slutskede, samt ha berättat att Wallenberg under den första tiden i fängelset ideligen förhörts till förhör, ofsat-nattetid.

Kabinettssekreterare Arne Lundberg bekräftar för Dagens Nyheter att han mottagit det ovan omnämnda dokumentet och förklarar att UD givetvis undersöker om fullföljer detta spår liksom alla tidigare. Den italienske diplomatens namn vill han dock inte offentliggöra.

Advokat utsedd för åtta hundra målsägare

Stadsfiskal Thorsten Rosenberg, vilken utreder den senaste stora obligationsaviden, vid Obligationsägarnas intressoförening och obligationsföreningen Stjärnan, har kontaktat advokat Arne Kristrion och fått besked att denne är villig att föra samtliga målsägarens talan. Det rör sig om ungefär 800 personer på olika ställen i landet.

Advokaten Thorsten Rosenberg, vilken utreder den senaste stora obligationsaviden vid Obligationsägarnas intressoförening och obligationsföreningen Stjärnan, har kontaktat advokat Arne Kristrion och fått besked att denne är villig att föra samtliga målsägarens talan. Det rör sig om ungefär 800 personer på olika ställen i landet.

1.900 krockar på 10 år vid järnvägsövergångar

Det vita blinkljuset vid järnvägsövergångar betyder inte klarsignal, utan är en varning, men i 90 procent av de fall som undersökts av statens trafiksäkerhetsråd hade förarna så hög tart 10 meter före signalen att de inte kunde stanna, utan måste passera, förklarade kommerserådet Sven Boström när han på fredagskvällen talade om "Trafikdöden i järnvägskorsningar" vid Statistiska föreningens sammanträde på Arbetsgivarföreningens lokaler.

Sammanlagt har 14.000 observationer bearbetats av trafiksäkerhetsrådet för att ge en bild av motorförarnas beteende vid övergångar. Det finns 40.000 korsningar mellan väg och järnväg i Sverige, av dem har bara 2.900 bommar eller grindar, och ungefär 800 är bevakade med ljud eller bara ljussignaler. Åren 1939—1949 inträffade 1.900 kollisioner vid järnvägsövergångar, 147 dödades och 574 skadades svårt. Dessa kollisioner är bara 1,4 procent av samtliga trafikolyckor, men 11 procent av trafikens dödsoffer och drygt två tredjedelar av dessa kollisioner inträffar vid obevakade övergångar.

Kokosfett får säljas fritt

Jordbruksnämnden har beslutat i princip medge fri försäljning av kokosfett i detaljhandeln när prisfrågan blir klar. Denna sammanslinger emellertid med frågan om accisen på varan, och denna skall först avgöras av regeringen.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: *Dagenyheter*
Postgiro 1616 (för annonser) nummer 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Köhlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman*

Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: *Helge Hedborn*

PRENUMERATIONSPRISER
A-Stockholmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tillämpningsområde landet
Månad ..... kr. 5.75 kr. 6.00
Kvartal ..... „ 16.25 „ 16.—
Halvår ..... „ 32.— „ 31.50
Helår ..... „ 66.— „ 63.—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/5 1951 tillhandahålles på begäran
Dagens Nyheters tryckeri, Stkhm.

Prisstopp gäller till 1 juli 1952

Det allmänna prisstoppet har av regeringen förlängts att gälla under första hälften av nästa år.

Jordbruksnämnden har bemyndigats att vidta sådana stödåtgärder för produktionen av smågrisar under nästa år att priset garanteras vid 2:50 per kg.

Ny upplaga 26 tusendet
MARIA LANG
Inte flera mord!
11:50
"den perfekta detektivromanen"
P. G. Peterson i AB
En NORSTEDTS bok

Bredenberg
öppnar ny avdelning
"ENGLISH SHOP"
Engelska kvaliteter har alltid varit högt skattade i Sverige — inte minst när det gäller de slag av varor, som Bredenberg för. När nu Bredenberg öppnar en "English shop" — är det för att låta sina kunder i Stockholm kunna köpa de speciella höga kvaliteter som man beundrar i Londons ledande varuhus. Här nedan några exempel från Bredenbergs "English shop":

Morgonrock av **Jægers** världsberömda märke av mjukt lätt hellylle (endast 700 gr) i vackra skotska rutmönster ..... 190:—
Av 70's ull, världens finaste fårull, nästan lika mjuk som Cashmere är följande förtjusande artiklar:
Jumper med lång ärm, rund halsringning. I vitt, svart, grått, gult, brunt, rost, rött, ljusblått .... 55:—
Cardigan, högknäppt, finnes i vitt, grått, svart, gult, brunt, rost, rött, ljusblått 64:—
Cardigan, lågknäppt, samma färger som ovan 61:—
I Cashmere finner Ni bl. a.:
Jumper med lång ärm, vanlig rund hals. Grått, svart, brunt, gult, grönt, ljusblått, komblått, beige och rött ..... 96:—
Cardigan, lågknäppt. Grått, beige, svart, ljusblått, brunt ..... 107:—
Scarves The real scotch tartans, av härligt hellylle. Storlek:
23×105 cm ... 9:—
30×130 cm ... 11:50
Drottninggatan 54
Bredenberg

Bundna deckare till 6:50
Hft. med lackerad yta 4:75
TRUMF serien
med världens bästa detektivromaner
6 Agatha Christie
6 Dorothy Sayers
BONNIERS

Industriledare
ha nytta och nöje av

Jonas Alströmer
Diplomat-minnen
som intressant skildrar hur kungahus, diplomati, finans och industri samarbeta.
Alla
ha nöje av
kvicka
personteckningar och fett-skildringar.
Idealisk presentbok.
Pris hft. 18:50, inb. 24:50
HÖKERBERGS

Välkommen julklappen
AFTER SKI
I sportstugan efter skidturen, tédags på vinterhotellet eller hemma i våningen, när det är litet kyligt och elementen känns ljumma.
Då rekommendera vi dessa härliga filtskor, varma som små kaminer.
Sulorna äro flera centimeter tjocka.
Man är isolerad från kylan och verkar chic och elegant klädd.

Grå filt/brun mocca .. 25:—
Rutig filt/brunt skinn 33:—
Röd filt/vitt skinn 36:—
Svart filt/gul mocca 36:—
Grå filt/röd mocca 36:—
Grå filt/brun mocca 28:—
Blå filt/vitt skinn, extra tjock sula .. 45:—
Grå filt/röd mocca.. 39:75
Rutig filt/brun mocca 39:75
Sänden gärna postorder-sänt. Skriv el. ler ring 22 35 79
Skoman
Hamngatan 8

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.